

KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI

Bruselj, 23.7.2007
COM(2007) 439 konč.

2007/0152 (CNS)

Predlog

UREDBA SVETA

o razširitvi določb Uredbe (ES) št. 883/2004 in Uredbe (ES) št. [...] na državljane tretjih držav, za katere navedene določbe ne veljajo le na podlagi njihovega državljanstva

(predložila Komisija)

OBRAZLOŽITVENI MEMORANDUM

1) OZADJE PREDLOGA

- **Utemeljitev in cilji predloga**

Cilj tega predloga je nadomestiti Uredbo (ES) št. 859/2003, namenjen pa je razširitvi določb Uredbe (ES) št. 883/2004 in njene izvedbene uredbe na državljane tretjih držav, za katere navedene določbe ne veljajo le na podlagi njihovega državljanstva.

Dejansko je v duhu posodobitve in poenostavitve obstoječe določbe, ki se uporabljajo za državljane tretjih držav, primerno in potrebno sprejeti v novo besedilo, ki bo nadomestilo Uredbo (ES) št. 859/2003.

- **Splošno ozadje**

Uredba (ES) št. 859/2003 je razširila uporabo določb Uredbe (EGS) št. 1408/71 in Uredbe (EGS) št. 574/72 na državljane tretjih držav. Vendar je bila Uredba (EGS) št. 1408/71 poenostavljena in posodobljena z Uredbo (ES) 883/2004, ki se bo začela uporabljati z uveljavitvijo njene izvedbene uredbe.

Cilj tega predloga je zagotoviti uporabo istih pravil za koordinacijo sistemov socialne varnosti za državljane tretjih držav, kot so tista, ki veljajo za evropske državljane od uveljavitve Uredbe (ES) št. 883/2004 in njene izvedbene uredbe.

- **Obstoječe določbe na področju, na katero se nanaša predlog**

Uredba Sveta (ES) št. 859/2003 z dne 14. maja 2003.

Cilji tega predloga so enaki kot cilji Uredbe (ES) št. 859/2003, se pravi, razširitev področja uporabe obstoječih določb Skupnosti v zvezi s koordinacijo sistemov socialne varnosti za državljane tretjih držav, za katere navedene določbe ne veljajo le na podlagi njihovega državljanstva.

- **Usklajenost z drugimi politikami in cilji Unije**

Ta predlog je usklajen s politiko Unije glede priseljevanja in integracije državljanov tretjih držav.

2) POSVETOVANJE Z ZAINTERESIRANIMI STRANMI IN OCENA UČINKA

- **Posvetovanje z zainteresiranimi stranmi**

Posvetovanje z zainteresiranimi stranmi ni potrebno, ker je ta predlog v glavnem preoblikovanje Uredbe (ES) št. 859/2003.

- **Zbiranje in uporaba izvedenskih mnenj**

Zunanje izvedensko mnenje ni bilo potrebno.

- **Ocena učinka**

Tehnično gledano ta predlog skoraj povzema besedilo trenutne Uredbe (ES) št. 859/2003.

Potreben je za vzpostavitev pravne naveze med državljani tretjih držav, ki zakonito prebivajo v Skupnosti in so v čezmejnem položaju, in posodobljenim sistemom koordinacije sistemov socialne varnosti iz Uredbe (ES) št. 883/04 in njene izvedbene uredbe, ki se uporabljata za državljane Skupnosti. Zdaj ta naveza, tj. Uredba (ES) št. 859/2003, obstaja v okviru Uredbe (EGS) št. 1408/71 in njene izvedbene uredbe (EGS) št. 574/72.

Ta predlog je torej ključno nadaljevanje koordinacije sistemov socialne varnosti in tudi glede enakosti obravnave in nediskriminacije državljanov tretjih držav v smislu upravne poenostavitve, zmanjšanja upravnih stroškov in pravne jasnosti za vse udeležene (nacionalne uprave, ustanove socialne varnosti in zavarovane osebe).

To, da se posodobljena koordinacija ne bi razširila na državljane tretjih držav, bi zapletlo zadeve in povzročilo dodatne stroške administrativnega upravljanja, katerega je že tako težko voditi. To bi lahko povzročilo, da bi ustanove socialne varnosti držav članic nadaljevale z uporabo starih pravil za koordinacijo (uredbi (ES) št. 1408/71 in 574/72) samo za državljane tretjih držav.

Ob upoštevanju napredka, ki se ga bo doseglo v okviru prihodnje izvedbene uredbe Uredbe (ES) št. 859/2003, je treba vztrajati, da bodo vsa pravna besedila, ki bodo omogočila začetek uporabe posodobljene in poenostavljene koordinacije (na začetku leta 2009) predložena Svetu in Evropskemu parlamentu za pravočasno izvršitev njunih pravnih postopkov. Pomembno je, da se po začetku veljavnosti Uredbe (ES) št. 883/2004 države članice in njihove ustanove socialne varnosti ne bi znašle v položaju, ko bi morale še naprej uporabljati uredbi (ES) št. 1408/71 in 574/72 le za državljane tretjih držav, medtem ko bi za državljane Skupnosti uporabljale določbe (ES) št. 883/2004.

Dejstvo, da se Uredba (ES) št. 883/2004 uporablja tudi za osebe, ki niso poklicno dejavne (neaktivne osebe), ne bo imelo odločilnega vpliva na stroške držav članic zaradi dveh razlogov:

- število oseb, ki jih bo to zadevalo, je majhno v primerjavi s sedanjim stanjem;
- koordinacija pravic teh oseb temelji na načelu pristojnosti države članice stalnega bivališča.

Ni razpoložljivih podatkov, ki bi omogočili oceno števila oseb, ki jih ta razširitev določb Uredbe (ES) št. 883/2004 zadeva.

3) PRAVNI ELEMENTI PREDLOGA

- **Povzetek predlaganih ukrepov**

Cilj tega predloga je razširiti določbe Uredbe (ES) št. 883/2004 o koordinaciji sistemov socialne varnosti na državljane tretjih držav, ki zakonito prebivajo v državi članici in za

katere navedene določbe ne veljajo le na podlagi njihovega državljanstva.

Ta predlog bo nadomestil Uredbo (ES) št. 859/2003.

- **Pravna podlaga**

Točka 4 člena 63 Pogodbe ES.

- **Načelo subsidiarnosti**

Načelo subsidiarnosti se uporabi, kadar se predlog ne nanaša na področje, ki spada v izključno pristojnost Skupnosti.

Ciljev predloga ni mogoče zadovoljivo uresničiti z ukrepi držav članic zaradi naslednjih razlogov.

Točka 4 člena 63 Pogodbe določa, da Svet sprejme „ukrepe, ki opredeljujejo pravice in pogoje, na podlagi katerih lahko državljani tretjih držav, ki zakonito prebivajo v državi članici, prebivajo v drugih državah članicah“. Koordinacija sistemov socialne varnosti je nesporno ključen element v tem okviru. Poleg tega je nujno zagotoviti enako obravnavo in nediskriminacijo državljanov tretjih držav, ki zakonito prebivajo na ozemlju Evropske unije.

Ta predlog zadeva čezmejne primere, v katerih nobena država članica ne more delovati samostojno.

Cilje predloga je mogoče bolje uresničiti z ukrepom Skupnosti zaradi naslednjih razlogov.

Razširitev uporabe določb glede koordinacije sistemov socialne varnosti je smiselna samo na ravni Skupnosti. Cilj je za državljane tretjih držav, ki zakonito prebivajo v EU in so v čezmejnem položaju, zagotoviti koordinacijo sistemov socialne varnosti držav članic. Ta ukrep Skupnosti omogoča zagotovitev, da se vsi državljani tretjih držav, ki zakonito prebivajo v UE, enake obravnavo.

Ta predlog z uvedbo istih pravil za koordinacijo za državljane tretjih držav kot za evropske državljane poenostavlja koordinacijo sistemov socialne varnosti za vse države članice.

Cilje predloga je mogoče bolje uresničiti z ukrepom Skupnosti zaradi naslednjih razlogov.

Razširitev uporabe določb Skupnosti glede koordinacije sistemov socialne varnosti za državljane tretjih držav, ki zakonito prebivajo v EU, je smiselna samo na ravni Skupnosti. Cilj je zagotoviti uporabo teh določb za državljane tretjih držav v vseh državah članicah.

Ni nobenega količinskega kazalnika, ki omogoča natančno oceno števila oseb, ki jih ta predlog zadeva.

Ta predlog je zgolj ukrep za koordinacijo, ki se lahko sprejme samo na ravni Skupnosti. Države članice so še naprej pristojne za organizacijo in financiranje svojih

sistemov socialne varnosti.

Predlog je torej v skladu z načelom subsidiarnosti.

- **Načelo sorazmernosti**

Predlog je v skladu z načelom sorazmernosti zaradi naslednjih razlogov.

Predlog zagotavlja enakost obravnave na področju koordinacije sistemov socialne varnosti držav članic med državljani Skupnosti in državljani tretjih držav. Njegov cilj je poenostavitev in razjasnitev pravnih pravil, ki se uporabljajo na področju te zadnje kategorije oseb v Skupnosti.

Uredba je bila izbrana kot najprimernejši instrument za doseg tega cilja.

Cilj tega predloga je le uskladitev določb Skupnosti glede koordinacije sistemov socialne varnosti, ki se uporabljajo za državljane tretjih držav, ki zakonito prebivajo v EU, s tistimi, ki se uporabljajo za državljane Skupnosti. Pripadajoči finančni in upravni stroški bodo ostali sorazmerni z zgoraj navedenimi cilji. Nasprotno pa bi odsotnost takšne uskladitve privedla do zapletenega upravnega položaja, ki bi povzročil povečanje upravnih stroškov za ustanove socialne varnosti držav članic.

- **Izbira instrumentov**

Predlagani instrument(-i): uredba.

Druga sredstva ne bi bila primerna zaradi naslednjih razlogov.

Ta predlog bo nadomestil Uredbo (ES) št. 859/2003.

Izbira uredbe za koordinacijo za ohranitev pravic socialne varnosti državljanov tretjih držav, ki zakonito prebivajo v EU in ki so v čezmejnem položaju, je sorazmerna z zastavljenim ciljem, kakor ga je opredelil zakonodajalec v točki 4 člena 63 Pogodbe.

4) PRORAČUNSKE POSLEDICE

Predlog ne vpliva na proračun Skupnosti.

5) DODATNE INFORMACIJE

- **Poenostavitev**

Predlog uvaja poenostavitev upravnih postopkov, ki veljajo za javne organe (nacionalne in evropske).

Predlog vnaša poenostavitev upravnih postopkov, ki se nanašajo na javne organe in zasebnike.

Predlog omogoča uporabo istih določb glede koordinacije socialne varnosti za državljane tretjih držav, kot se uporabljajo za državljane Skupnosti.

- **Razveljavitev veljavne zakonodaje**

Sprejetje tega predloga bo povzročilo razveljavitev nekaterih zakonskih določb.

- **Pregled/revizija/časovna omejitev veljavnosti**

Predlog vsebuje klavzulo o samodejni časovni omejitvi veljavnosti celotnega zakonodajnega akta ali njegovega dela, če so izpolnjeni vnaprej določeni pogoji.

- **Podrobna obrazložitev predloga po poglavjih ali po členih**

Člen 1

Cilj tega člena je uveljavitev določb Uredbe (ES) št. 883/2004 in njene izvedbene uredbe za državljane tretjih držav, ki jih v skladu s členom 2 ta uredba ne zajema zaradi njihove nacionalnosti. Dejansko določene kategorije državljanov tretjih držav že spadajo na njeno področje uporabe. Gre za osebe brez državljanstva, begunce in člane njihovih družin ter za preživele osebe državljanov Skupnosti, kakor so opredeljeni s to uredbo.

Državljan tretjih držav, ki jih zajema ta predlog, morajo zakonito prebivati na ozemlju države članice in zaradi tega tam imeti pravico do začasnega ali stalnega bivališča. Da bi državljani tretjih držav izpolnili pogoje iz Uredbe v drugi državi članici, ni nujno, da izpolnjujejo pogoj prebivališča, ampak se ob upoštevanju nacionalne zakonodaje o vstopu v to državo članico in prebivanju v njej lahko tam le prehodno zadržujejo.

Sklic na določbe Uredbe (ES) št. 883/2004 je dinamičen, zato da bi bile določbe za osebe uporabne iz njene veljavne različice v ustreznem trenutku, vključno z morebitnimi nadaljnjimi spremembami.

Člen 2

Ta člen predvideva prehodne določbe za zaščito oseb, zajetih s to uredbo, in za zagotovitev, da ne izgubijo pravic, ker le-ta začne veljati.

Predlog

UREDBA SVETA

o razširitvi določb Uredbe (ES) št. 883/2004 in Uredbe (ES) št. [...] na državljane tretjih držav, za katere navedene določbe ne veljajo le na podlagi njihovega državljanstva

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti in zlasti člena 63, točka 4 Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Komisije¹,

ob upoštevanju mnenja Evropskega parlamenta²,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora³,

ob upoštevanju mnenja Odbora regij⁴,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Po izrednem zasedanju v Tampereu leta 1999 so se Evropski parlament⁵, Svet in Ekonomsko-socialni odbor⁶ izrekli za boljšo vključenost državljanov tretjih držav, ki zakonito prebivajo na ozemlju države članice, tako da so jim dodelili sklop enotnih pravic, ki so čim bližje tistim, ki jih uživajo državljani Evropske unije.
- (2) Svet za pravosodje in notranje zadeve je 1. decembra 2005 poudaril, da mora Evropska unija zagotoviti enako obravnavo za državljane tretjih držav, ki zakonito prebivajo na ozemlju njenih držav članic, ter da bi morala biti odločnejša politika glede vključevanja usmerjena k temu, da bi se jim priznalo pravice in obveznosti, primerljive s tistimi, ki jih imajo državljani Evropske unije.
- (3) Uredba Sveta (ES) št. 859/2003 z dne 14. maja 2003 je razširila določbe Uredbe (EGS) št. 1408/71 in Uredbe (EGS) št. 574/72 v zvezi s koordinacijo sistemov socialne varnosti na državljane tretjih držav, za katere navedene določbe ne veljajo le na podlagi njihovega državljanstva⁷.

¹ UL C [...], [...], str. [...].

² UL C [...], [...], str. [...].

³ UL C [...], [...], str. [...].

⁴ UL C [...], [...], str. [...].

⁵ UL C 154, 5.6.2000, str. 63.

⁶ UL C 339, 31.11.1991, str. 82.

⁷ UL L 124, 20.5.2003, str.1.

- (4) Uredba Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 883/2004 z dne 29. aprila 2004 o koordinaciji sistemov socialne varnosti⁸ nadomesti Uredbo (EGS) št. 1408/71. Uredba (ES) št.° [...] ⁹ nadomesti Uredbo (EGS) št. 574/72. Uredbi (EGS) št. 1408/71 in (EGS) št. 574/72 bosta razveljavljeni z datumom začetka uporabe Uredbe (ES) št. 883/04 in Uredbe (ES) št.° [...].
- (5) Uredba (ES) št. 883/2004 in njena izvedbena uredba posodabljata in poenostavljata zlasti pravila za koordinacijo za zavarovane osebe in tudi za ustanove socialne varnosti. Za zadnje si posodobljena koordinacija prizadeva pospešiti in olajšati obravnavo podatkov o pravicah do dajatev zavarovanih oseb in za znižanje pripadajočih upravnih stroškov.
- (6) Da bi se izognili upravljanju zapletenih pravnih in upravnih primerov omejene skupine oseb v korist njihovih delodajalcev in tudi nacionalnih ustanov socialne varnosti, je pomembno, da se uporablja en sam pravni instrument za koordinacijo, da bi bilo čim več koristi od posodobitve in poenostavitve na področju socialne varnosti, ki ju prinašata Uredba (ES) št.° 883/2004 in njena izvedbena uredba.
- (7) Zato je primerno sprejeti pravni instrument, ki bo nadomestil Uredbo (ES) št.° 859/2003, ki si v glavnem prizadeva, da bi uporaba Uredbe (ES) št.° 883/2004 nadomestila tisto iz Uredbe (ES) št.° 1408/71.
- (8) Uporaba Uredbe (ES) št. 883/2004 in Uredbe (ES) št.° [...] za državljane tretjih držav, za katere navedene določbe ne veljajo le na podlagi njihovega državljanstva, le-tem ne daje nobene pravice do vstopa, začasnega ali stalnega prebivanja v državi članici ali do dostopa do njenega trga dela.
- (9) Določbe Uredbe (ES) št. 883/2004 in Uredbe (ES) št.° [...] so zaradi te uredbe uporabne le v kolikor oseba že zakonito stalno prebiva na ozemlju države članice. Zakonito stalno prebivališče je torej predpogoj za uporabo teh določb.
- (10) Določbe Uredbe (ES) št. 883/2004 in Uredbe (ES) št.° [...] se ne uporabljajo, kadar je položaj v vsakem oziru omejen na eno samo državo članico. To zadeva položaj državljana tretje države, ki ima vezi le s tretjo državo in eno samo državo članico.
- (11) Pogoj, da oseba ohrani pravico do dajatev za brezposelnost, kakor določa člen 64 Uredbe (ES) št. 883/04, je, da je pri službi za zaposlovanje vsake države članice, v katero je vstopila, prijavljena kot iskalec zaposlitve. Te določbe se torej lahko uporabljajo za državljana tretje države le pod pogojem, da ima, kadar je to primerno glede na dovoljenje za bivanje ali na položaj dolgoročnega rezidenta, pravico, da se pri službi za zaposlovanje države članice, v katero je vstopil, prijavi kot iskalec zaposlitve, in pravico da v njej zakonito dela.
- (12) Ker je Uredba (ES) št.° 859/03 razveljavljena z začetkom veljavnosti Uredbe (ES) št.° 883/04 in Uredbe (CE) št.° , je primerno sprejeti prehodne določbe za zaščito oseb, zajetih s to uredbo, in za zagotovitev, da ne izgubijo pravic, ker le-ta začne veljati.

⁸ UL L 166, 30.4.2004, str.1.

⁹ UL L

- (13) Ta uredba ne posega v pravice in obveznosti, ki izhajajo iz mednarodnih sporazumov s tretjimi državami, katerih podpisnica je Skupnost in ki dajejo ugodnosti glede socialne varnosti.
- (14) Ker države članice ne morejo zadovoljivo doseči ciljev predlaganega ukrepa zaradi čezmejnih položajev in se jih torej zaradi razsežnosti Skupnosti predlaganega ukrepa laže doseže na ravni Skupnosti, Skupnost lahko sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe. V skladu z načelom sorazmernosti, kot je določeno v istem členu, ta uredba ne presega okvirov, ki so potrebni za doseganje teh ciljev.
- (15) V skladu s členoma 1 in 2 Protokola o stališču Danske, priloženega Pogodbi o Evropski uniji in Pogodbi o ustanovitvi Evropske skupnosti, Danska ne sodeluje pri sprejemanju te uredbe in je ta uredba ne zavezuje in se zanjo ne uporablja –

SPREJEL NASLEDNJO UREDBO:

Člen 1

Določbe Uredbe (ES) št. 883/04 in Uredbe (ES) št. [...] se uporabljajo za državljane tretjih držav, za katere navedene določbe ne veljajo le na podlagi njihovega državljanstva, kot tudi za njihove družinske člane in preživele družinske člane, pod pogojem, da stalno zakonito prebivajo na ozemlju države članice in so v položaju, ki v nobenem oziru ni omejen zgolj na eno državo članico.

Člen 2

- 1. Ta uredba ne vzpostavlja nobenih pravic za čas pred 1. junijem 2003.
- 2. Ob upoštevanju določb odstavka 1 se katera koli zavarovalna doba in, kadar je to primerno, doba zaposlitve, samozaposlitve ali stalnega prebivanja, dopolnjena po zakonodaji države članice pred začetkom veljavnosti te uredbe upošteva pri odmeri pravic, pridobljenih v skladu z določbami te uredbe.
- 3. Ob upoštevanju določb odstavka 1 se pravica po tej uredbi pridobi, tudi če se nanaša na zavarovalni primer, ki je nastal pred začetkom veljavnosti te uredbe.
- 4. Kakršna koli dajatev, ki ni bila dodeljena ali je mirovala zaradi državljanstva ali stalnega prebivališča osebe, se na njeno vlogo prizna ali ponovno dodeli od 1. junija 2003, pod pogojem, da zaradi predhodno dodeljenih pravic, ni prišlo do pavšalnega izplačila.
- 5. Pravice oseb, ki jim je bila pred 1. junijem 2003 dodeljena pokojnina, se na njihovo vlogo, ob upoštevanju določb te uredbe, lahko ponovno proučijo.

Člen 3

Ta uredba začne veljati tretji dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Uporablja se od datuma začetka veljavnosti izvedbene uredbe Uredbe (ES) št. 883/2004.

Uredba (ES) št. 859/2003 se razveljavi s tem datumom.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju, [...]

Za Svet

Predsednik